

Spis treści

NR 3 (380) MARZEC 2003

„Społeczny wymiar globalizacji – szanse, wyzwania i zagrożenia dla Polski”. Konferencja, Warszawa, 6 lutego 2003 r. ...	2
Prezentacja programu wieloletniego pn. „Dostosowywanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej” na posiedzeniu Rady Ochrony Pracy	6
Międzynarodowe źródła informacji o bezpieczeństwie pracy – Biblioteka Międzynarodowej Organizacji Pracy <i>Barbara Szczepanowska</i>	10
Monotonia jako czynnik obciążenia podczas pracy – ocena ryzyka zawodowego <i>Maria Konarska</i>	13
Nitrowe pochodne wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w środowisku <i>Ivan Makhniashvili</i>	17
Nowe kryteria oceny zagrożenia nielaserowym promieniowaniem optycznym <i>Agnieszka Wolska</i>	20
Wskaźnik ochrony – podstawowe kryterium doboru sprzętu ochrony układu oddechowego <i>Katarzyna Majchrzycka</i>	25
Bezpieczne i ekologiczne napełnianie gazem sieci i instalacji. Metoda próżniowa <i>Tadeusz Podziemiński, Jerzy Michalczuk, Henryk Bałut</i>	28
Odpowiadamy na pytania Czytelników	30
XLI posiedzenie Międzyresortowej Komisji ds. Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy <i>Jolanta Skowron</i>	31
Niektóre uprawnienia i obowiązki pracodawców oraz pracowników <i>Ewa Zduńska</i>	32

Miesięcznik BEZPIECZEŃSTWO PRACY Nauka i Praktyka ukazuje się od 1971 roku

Wydawca:
Centralny Instytut Ochrony Pracy
– Państwowy Instytut Badawczy
Adres wydawcy i redakcji:
00-701 Warszawa
ul. Czerniakowska 16
tel.: 623-36-75; fax: 623-36-93
http://www.ciop.pl/bp
e-mail: bezpi@ciop.pl

REDAGUJE ZESPÓŁ I KOMITET:
doc. dr inż. DANUTA AUGUSTYŃSKA
mgr inż. JÓZEF GIERASIMIUK
dr hab. MARIA KONARSKA
doc. dr HALINA PUCHALSKA
mgr BARBARA SZCZEPANOWSKA
(red. naczy.)
dr inż. WIKTOR M. ZAWIESKA
(przew. Komit.)
URSZULA MANICKA, ELŻBIETA MAUER
(red. tech.)
Okładka I: Aleksandra Ławicka-Cuper –
Pamiętaj o ryzyku zawodowym. Wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie na plakat bezpieczeństwa pracy. CIOP, 1998

Wydawnictwo jest indeksowane w: CISDOC, HSELINE, NIOSHTIC, OSH-ROM, INDEX COPERNICUS
Publikacje są punktowane w ramach parametrycznej oceny jednostek w Zespole Nauk Medycznych P-05 Komitetu Badań Naukowych

Rękopisów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega się również prawo skracania materiałów przeznaczonych do publikacji oraz dokonywania poprawek redakcyjnych. Artykuły są recenzowane.

Redakcja przyjmuje płatne ogłoszenia, reklamy i wkładki, za których treść nie odpowiada. Skład, przygotowanie, druk i oprawa EFEKT 03-802 Warszawa, ul. Lubelska 30/32 Ark. wyd. 8, ark. druk. 2,5, format A4. Nakład 2500.
Cena 1 egz. 10 zł

WARUNKI PRENUMERATY

RUCH S.A.: wpłaty na okresy kwartalne do 5. każdego miesiąca poprzedzającego rozpoczęcia prenumeraty przyjmują jednostki kolportażowe RUCH S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora. Informacji o warunkach prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę udziela RUCH S.A. Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33, tel. 532-87-31, 532-88-16, 532-88-19, 532-88-20, infolinia 0-800-1200-29.

Urzędy pocztowe: wpłaty na okresy kwartalne, półroczne i roczne przyjmują: do 30 listopada na prenumeratę od 1 stycznia następnego roku i odpowiednio: do końca lutego – prenumerata od 1 kwietnia, do 31 maja – prenumerata od 1 lipca, do 31 sierpnia – prenumerata od 1 października. Wpłaty od mieszkańców wsi i małych miast, a od osób niepełnosprawnych także w dużych miastach przyjmują również listonosze. Zamówienia można składać także pod adresem www.poczta.lublin.pl/gazety lub faksem (0-prefix-81) 53-28-615. Przedpłatę na abonowane tytuły, w wysokości wynikającej ze złożonego zamówienia, prenumeratorki powinni przekazać przelewem w ciągu dwóch dni roboczych na konto: ppup Poczta Polska, DOP Lublin, Urząd Przewozu Poczty w Lublinie, ul. Pocztowa 1, 20-900 Lublin, Bank Pocztowy S.A. w Bydgoszczy CRS 1320019-990792-17004-10304-0-0

Prenumeratę można też zamawiać w takich firmach kolportażowych, jak: KOLPORTER 01-207 Warszawa, ul. Karolkowa 28, tel. 631-48-89, lub 02-699 Warszawa, ul. Kłobudzka 23a, tel. 847-00-72 oraz GARMOND PRESS S.A. 01-106 Warszawa, ul. Nakielska 3, tel. 836-69-21.

Exemplarze archiwalne można nabywać lub zamawiać w redakcji.

STRESZCZENIA

Konferencja „Społeczny wymiar globalizacji – szanse, wyzwania i zagrożenia dla Polski” zorganizowana przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej oraz Światową Komisję do Spraw Społecznego Wymiaru Globalizacji utworzoną przez Międzynarodową Organizację Pracy, odbyła się 6 lutego 2003 r. Autorka omówiła niektóre wątki debaty. ... 2

SZCZEPANOWSKA B.: **Międzynarodowe źródła informacji o bezpieczeństwie pracy – Biblioteka Międzynarodowej Organizacji Pracy** 10

W czasach globalizacji informacji zarówno praktycy jak i teoretycy muszą korzystać z wielu międzynarodowych i krajowych źródeł informacji. Jednym z takich źródeł jest Biblioteka ILO w Genewie, specjalizująca się w gromadzeniu i udostępnianiu publikacji z szeroko pojętych zagadnień pracy. Autorka omówiła działalność tej Biblioteki, rodzaje i tematykę jej zbiorów, prowadzone usługi biblioteczne i informacyjne bazy danych oraz stronę internetową Biblioteki.

KONARSKA M.: **Monotonia jako czynnik obciążenia podczas pracy – ocena ryzyka zawodowego** 13

Monotonia definiowana jako powolnie rozwijający się stan zredukowanej aktywności, jest jednym z uciążliwych czynników pracy. Głównymi przyczynami powstawania monotonii, obok beczynności jest długotrwałe wykonywanie czynności jednostajnych (tzw. czynności powtarzalne). Skutkami monotonii jest niedociążenie emocjonalne (zmniejszenie sprawności, zmęczenie, zwiększenie ilości popełnianych błędów) oraz dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego, wynikające z wykonywania czynności jednostajnych. W artykule zamieszczono proste metody analizy i oceny poziomu monotonii w pracy.

MAKHNIASHVILI I.: **Nitrowe pochodne wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w środowisku** 17

Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) i ich nitrowe pochodne (nitro-WWA) są to związki chemiczne występujące w środowisku człowieka, będące składnikami produktów pochodzenia naturalnego jak również powstają w wyniku procesów termicznych. Związki te są sklasyfikowane jako substancje szkodliwe, wykazujące działania rakotwórcze oraz mutagenne. Zanieczyszczają powietrze atmosferyczne, powietrze na stanowiskach pracy, a także inne media środowiska naturalnego.

WOLSKA A.: **Nowe kryteria oceny zagrożenia nielaserowym promieniowaniem optycznym** 20

Przepisy w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, które wejdą w życie w dniu 19 czerwca 2003 r. nakładają obowiązek dokonywania oceny zagrożenia nielaserowym promieniowaniem optycznym w środowisku pracy według nowych kryteriów. Artykuł przedstawia te kryteria oraz różnice między obowiązującymi dotychczas a nowymi, a także wyjaśnia pewne aspekty, które mogą wynikać z błędnej interpretacji nowych kryteriów.

MAJCHRZYCKA K.: **Wskaźnik ochrony – podstawowe kryterium doboru sprzętu ochrony układu oddechowego** 25

Autorka omawia początkowy etap prac zmierzających do ustalenia procedury doboru skuteczności sprzętu ochrony układu oddechowego, opartej na wskaźniku ochrony. W artykule przedstawiono kierunki badań prowadzonych w UE i w USA oraz założenia do krajowego programu badań ukierunkowanych na wyznaczenie wartości wskaźników ochrony różnych typów sprzętu.

PODZIEMSKI T., MICHALCZYK J., BAŁUT H.: **Bezpieczne i ekologiczne napełnianie gazem sieci i instalacji. Metoda próżniowa** 28

Autorzy opisali w artykule opracowaną przez siebie metodę próżniową napełniania sieci i instalacji gazowych. Metoda ta pozwala, zdaniem Autorów, wyeliminować możliwość tworzenia mieszanki wybuchowej oraz upuszczanie gazu ziemnego do atmosfery podczas napełniania gazem sieci i instalacji.

ABSTRACTS

Conference „**Social Dimension of Globalisation – Opportunities, Challenges and Risks for Poland**” organised by the Ministry of Economy, Labour and Social Policy and the World Commission for Social Dimension of Globalisation established by the International Labour Organisation 2

SZCZEPANOWSKA B.: **International sources of information on occupational safety and health – the Library of the International Labour Organization** 10

In these times of information globalization practitioners as well as scientists have to use many international and national sources of information. One of such sources is the Library of ILO in Geneva, which specializes in collecting and lending publications on a broad range of labour problems. The author describes the activities of this Library, the kinds and subjects of its collections, its library and information services, database and the portal of this Library.

KONARSKA M.: **Monotony as a work load factor – occupational risk assessment ...** 13

Monotony, defined as a slowly developing state of reduced activation, is a work load factor. The main sources of monotony, besides inactivity, are long-lasting, identical repetitive tasks. Monotony results in emotional underload (decreased performance, fatigue, an increased number of errors) and musculoskeletal pain, which is consequences of repetitive activity. This paper presents simple methods of analysing and evaluating the level of monotony at work.

MAKHNIASHVILI I.: **Nitro derivatives of polycyclic aromatic hydrocarbons in the environment** 17

Polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs) and their nitro derivatives (nitro-PAHs) are chemical compounds present in the human environment. They are components of products of natural origin. They are also formed as a result of thermal processes. These compounds are classified as harmful, carcinogenic and mutagenic substances. They pollute the atmospheric air, workplace air, and different media of the environment.

WOLSKA A.: **New criteria for limits of exposure to nonlaser optical radiation** 20

The new regulations related to maximum permissible intensities of harmful for health factors in the working environment will become obligatory on June 19th, 2003. They obligate employers to assess optical radiation hazard at workplaces according to new criteria. This article presents those new criteria, differences between current obligatory criteria and the new ones and it explains some aspects of the new criteria which can be incorrectly interpreted.

MAJCHRZYCKA K.: **Protection factor – a basis for selecting respiratory protective devices** 25

The author discusses the first stage of creating a procedure – based on a protection factor – for selecting respiratory protective devices. This paper presents the results of studies conducted in the EU and in the USA, as well as a new concept of determining the protection factor for different types of respiratory devices.

PODZIEMSKI T., MICHALCZYK J., BAŁUT H.: **Safe and ecological gas filling of systems and installations. Vacuum method** 28

The authors describe their new vacuum method for filling gas systems and installations. In their opinion, this method allows to eliminate the possibility of explosive mixture formation and release of earth gas to the atmosphere during gas systems and installations filling.